

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 612/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť občianskeho združenia Spotrebiteľské centrum, A. Warhola 33, Medzilaborce, IČO 42 249 708, zastúpeného advokátom JUDr. Romanom Juríkom, PhD., M. Flengera 4, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Csp 126/2019 a jeho uznesením zo 6. augusta 2020 v spojení s opravným uznesením zo 7. augusta 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť občianskeho združenia Spotrebiteľské centrum **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť občianskeho združenia Spotrebiteľské centrum,

A. Warhola 33, Medzilaborce, IČO 42 249 708 (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Csp 126/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“) a uznesením zo 6. augusta 2020 v spojení s opravným uznesením zo 7. augusta 2020 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní, predmetom ktorého je spor žalobkyne [REDAKOVANÉ] proti žalovanému [REDAKOVANÉ] o zaplatenie sumy 5 550,66 € s príslušenstvom, pribral uznesením z 27. apríla 2020 sťažovateľa do konania ako osobitný subjekt na strane žalovaného na ochranu práv spotrebiteľa. Advokát sťažovateľa (zhodný s advokátom v konaní o tejto ústavnej sťažnosti, pozn.) doručil okresnému súdu oznámenie o prevzatí právneho zastupovania osobitného subjektu. Okresný súd uznesením zo 6. augusta 2020 nepripustil zastúpenie sťažovateľa advokátom. Opravným uznesením zo 7. augusta 2020 okresný súd opravil chybu v odôvodnení týkajúcu sa splnomocnenia. Napadnuté rozhodnutia mu boli doručené 12. a 13. augusta 2020.

3. Sťažovateľovi nie je známy žiadny zákon, ktorý by niektorému subjektu či druhu subjektov nedovoľoval využiť služby advokáta. Upriamil pozornosť na prípady povinného zastúpenia advokátom v právnom poriadku a na problematickosť právnej pomoci poskytovanej advokátom v prípade štátnych orgánov, ako sú súdy a prokuratúra, čo nie je jeho prípad. Zastupovanie účastníka konania sa osobitne v konaniach podliehajúcich komplikovaným procesným postupom nespochybňuje a v tomto duchu je i z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-279/09 DEB Deutsche Energiehandels-und Beratungsgesellschaft mbH proti Nemeckej spolkovej republike zrejmé, že aj právnická osoba má právo na právnu pomoc advokátom.

4. Sťažovateľovi je známe uznesenie ústavného súdu z konania vedeného ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 214/2017 týkajúce sa situácie, keď spotrebiteľka bola zastúpená tým istým zástupcom, ktorého si zvolila aj právnická osoba pribratá ako osobitný subjekt. Naproti tomu v napadnutom konaní je spotrebiteľ zastúpený všeobecnou zástupkyňou bez právneho vzdelania. Spomenuté uznesenie ústavného súdu je však excesom, justičným omylom, hoci vychádza zo správneho konštatovania o prezumpcii (ľahko vyvrátiteľnej, nevyplývajúcej zo zákona, avšak v prípade sťažovateľa správnej prezumpcii) dostatočnej odbornej vybavenosti právnickej osoby založenej na ochranu spotrebiteľa. Podľa sťažovateľa by mala byť obdobná prezumpcia uplatnená voči dodávateľovi, u ktorého ide skôr o zákonný imperatív aj s príslušnými sankciami [sťažovateľ poukázal na § 7 ods. 2 písm. a) v spojení s § 2 písm. u) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov]. Potrebné je odpovedať na otázku, v čom je právo dodávateľa na právnu pomoc v súdnom konaní silnejšie či lepšie než to isté právo právnickej osoby združujúcej laikov. Sťažovateľ kladie otázky o možnosti vylúčenia právneho zastúpenia právnickej osoby v inom procesnom postavení pred súdom, napr. pri žalobe o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach alebo u dodávateľa.

5. Sťažovateľ sa nestotožňuje s formalistickým výkladom § 89 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého sa strana môže nechať zastúpiť advokátom tak, že iný subjekt konania sa advokátom nemôže nechať zastúpiť. Mal by sa podľa neho uplatniť výklad súladný s účelom zákona a s ústavou. Ani Civilný sporový poriadok ani iný zákon nezakazujú právnickej osobe založenej na ochranu spotrebiteľa, ktorá má v konaní postavenie osobitného subjektu, zvoliť si advokáta na zastupovanie v konaní.

6. Na takomto základe sťažovateľ navrhol ústavnému súdu, aby nálezom rozhodol o porušení označených práv postupom a napadnutým rozhodnutím okresného súdu, aby napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie, aby okresnému súdu uložil povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania a zaplatiť primerané finančné zadost'učinenie vo výške 500 €. Pred vydaním rozhodnutia vo veci samej ešte navrhol vydať

uznesenie o odložení vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodu hrozby ujmy spočívajúcej v nemožnosti poskytnúť pomoc spotrebiteľovi kvalifikovaným konaním advokáta, chyba napadnutého rozhodnutia môže spôsobiť zmätočnosť konania a konanie sa môže neúmerne predĺžiť o dovolacie konanie. Kratšou cestou je odklad vykonateľnosti, ktorý je vo verejnom záujme.

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a základné východiská pre rozhodnutie

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7.1 Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

7.2 Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

7.3 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

8. Princíp rovnosti účastníkov konania (resp. strán v spore) tvorí základný definičný prvok práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a aj nevyhnutnú súčasť každého právneho štátu, ktorý sa k tomuto princípu hlási prostredníctvom čl. 1 ods. 1 ústavy. Rovnosť účastníkov konania súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Podstata tejto ústavnej zásady spočíva

v tom, že všetci účastníci civilného konania majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka, nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov sa stane žalobcom a ktorý z účastníkov je žalovaný (PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02, II. ÚS 135/05, IV. ÚS 126/09). Citované ustanovenie ústavy teda zaručuje len procedurálnu rovnosť v určitom konaní, nie „rovnosť“ v zmysle rovnakého, či dokonca želaného výsledku pre každého účastníka takéhoto konania.

9. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Základom interpretácie a aplikácie každej právnej normy v materiálnom právnom štáte je určenie účelu právnej úpravy, vymedzenie jej rozsahu a identifikácia jej obsahu (m. m. II. ÚS 171/05). Nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Všeobecný súd pri svojom rozhodovaní nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, ak to vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavou súladného výkladu zákonov a obdobných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, i v týchto prípadoch sa musí vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii (m. m. III. ÚS 72/2010). V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a s účelom príslušného

ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad *e ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona (III. ÚS 341/07). Ústavne konformný výklad je príslušný orgán verejnej moci povinný uplatňovať vo vzťahu k všetkým účastníkom konania a zároveň garantovať ich primeranú rovnováhu tak, aby bolo rozhodnutie v predmetnej veci akceptovateľné z hľadiska požiadaviek vyplývajúcich jednak z ústavy, ako aj medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, ktorými je Slovenská republika viazaná.

10. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

11. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach

a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

12. Hlavný význam práva na právnu pomoc spočíva v tom, že orgány uvedené v čl. 47 ods. 2 ústavy (súdy, iné štátne orgány, orgány verejnej správy) majú zodpovedajúcu povinnosť nebrániť účastníkovi, aby v konaní pred nimi využíval právnu pomoc (II. ÚS 78/03). Právo na právnu pomoc sa priznáva „za podmienok ustanovených zákonom“. Základné právo na právnu pomoc za podmienok ustanovených zákonom podlieha všeobecnej ochrane základných práv určenej v čl. 13 ods. 2 až 4 ústavy. Základné právo na právnu pomoc za podmienok ustanovených zákonom je podľa ústavy priznané tomu, kto právnu pomoc potrebuje (komu sa právna pomoc poskytuje). Podľa ústavného súdu: „Toto právo možno... interpretovať tak, že právo na právnu pomoc sa priznáva vždy, keď sa rozhoduje o právnom postavení oprávnenej osoby.“ (I. ÚS 248/07).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

15. Pokiaľ ide o predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu, vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 214/2017 ústavný súd rozhodoval o tom, či nepripustením právneho zastúpenia osobitného subjektu (§ 95 CSP) advokátom boli predpisy civilného sporového konania vyložené spôsobom porušujúcim označené procesné ústavné práva tohto subjektu, pričom tam dospel k negatívnej odpovedi a ústavnú sťažnosť odmietol.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K podmienkam konania

16. Podanie sťažovateľa je ústavnou sťažnosťou v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde. Ústavný súd v rámci prípravy na predbežné prerokovanie zameranej na splnenie zákonom ustanovených podmienok konania pred ústavným súdom zistil, že ústavnú sťažnosť podala oprávnená osoba – sťažovateľ ako osobitný subjekt na strane žalovaného v civilnom spore o zaplatenie peňažnej sumy (§ 122 zákona o ústavnom súde) a návrh je prípustný (§ 55 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ je v konaní zastúpený advokátom (§ 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde) na základe predloženého plnomocenstva výslovne udeleného na zastupovanie pred ústavným súdom. Ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všetky všeobecné náležitosti návrhu na začatie

konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123 zákona o ústavnom súde).

17. Keďže napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 12. a 13. augusta 2020 a ústavnému súdu bola doručená ústavná sťažnosť 17. augusta 2020, lehota na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 prvej vety zákona o ústavnom súde bola sťažovateľom zachovaná.

III.2 K porušeniu čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím

18. Sťažovateľ namieta, že napadnuté rozhodnutie je v dôsledku použitého výkladu okresného súdu postihnuté formalizmom, je v rozpore s účelom príslušného ustanovenia zákona a v rozpore s ústavou, vychádza z uznesenia ústavného súdu, ktoré javí znaky excesu a justičného omylu.

19. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že okresný súd po opísaní skutkového stavu citoval § 95 CSP a časť odôvodnenia uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 214/2017-22 z 23. marca 2017: *„zákonná úprava (rozumne) prezumuje, že takáto právnická osoba (rozumej osobitný subjekt) je dostatočne odborne vybavená (keďže jej predmet činnosti je ochrana práv) na to, aby v konaní riadne plnila úlohu ochrancu práv strany, na ktorej vystupuje, a práve preto, že je takto odborne vybavená (tzn. že nepotrebuje už samu seba nechať zastupovať kvalifikovanejším subjektom – advokátom), je spôsobilá vystupovať na konkrétnej strane konania na ochranu jej práv. Aj preto právna úprava osobitného subjektu explicitne neodkazuje na podpornú aplikáciu ustanovení o zastúpení na základe splnomocnenia a právo osobitného subjektu nechať sa zastúpiť advokátom na základe splnomocnenia nemožno vyvodiť ani implicitne z účelu právnej úpravy osobitného subjektu v § 95 CSP. Práve pripustenie takého výkladu, podľa ktorého by sa osobitný subjekt mohol dať v konaní zastupovať advokátom, by bolo popretím účelu pôsobenia osobitného subjektu v zmysle § 95 CSP v konaní na strane konania.“* S týmto názorom sa okresný súd v celom

rozsahu stotožnil a rozhodol o nepripustení zastupovania sťažovateľa advokátom, ktorý je navyše s názorom ústavného súdu oboznámený, keďže vo veci vystupoval ako advokát.

20. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti na podklade napadnutého rozhodnutia ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že nepripustenie zastúpenia sťažovateľa advokátom napadnutým rozhodnutím a postup predchádzajúci jeho vydaniu v okolnostiach posudzovanej veci neviedli k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu, práva na právnu pomoc a práva na spravodlivý súdny proces zo strany okresného súdu. V napadnutom rozhodnutí okresného súdu ústavný súd nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktorý by mohol vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresný súd aplikoval na zistený skutkový stav relevantnú zákonnú úpravu v súlade s jej účelom a zmyslom. Je pravdou, že svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vlastnými úvahami si okresný súd uľahčil prevzatím časti odôvodnenia uznesenia ústavného súdu, táto použitá citácia však prilieha na zistený skutkový stav, obsahuje stručnú úvahu o účele dotknutého ustanovenia zákona a o spôsobe jeho výkladu. Ak sa ňou okresný súd riadil pri právnom posudzovaní veci, nie je možné takýto postup označiť ako ústavne nesúladný.

21. Sťažovateľ kladie otázku, či rovnaké rozhodnutie o nepripustení zastúpenia bolo možné aj vo vzťahu k dodávateľovi v spotrebiteľskom vzťahu (v napadnutom konaní je ním žalobkyňa), pričom touto argumentáciou fakticky naráža na otázku dodržania zásady rovnosti strán. Uvedenú otázku je však potrebné vnímať a poskytnúť na ňu odpoveď z hľadiska procesnoprávneho vzťahu, v ktorom sa zásada rovnosti má reálne uplatňovať, teda ktorý vo veci samej existuje medzi spotrebiteľom a dodávateľom (čomu v procesnej rovine zodpovedá vzťah žalobca – žalovaný). Tieto dva subjekty sú stranami sporu, sťažovateľ stranou sporu nie je. Ústavnú sťažnosť podal sťažovateľ vo svojom mene, porovnávajúc svoje postavenie s postavením dodávateľa. Toto porovnanie však nie je náležité, keďže podľa platného procesného predpisu ide o odlišné subjekty, u ktorých zákon nedáva dôraz na vzájomnú rovnosť postavení. Samotná právna skutočnosť, že sťažovateľ môže vystupovať v civilnom spore ako osobitný subjekt na podporu slabšej strany (a nikdy nie na strane dodávateľa), je prejavom úmyslu zákonodarcu o zmiernenie následkov

nerovného postavenia v súdnych konaniach, ktorých predmetom sú spotrebiteľsko-dodávateľské právne vzťahy.

22. Sťažovateľ v spore vystupuje na strane (tu žalovaného) spotrebiteľa ako osobitný subjekt s osobitnými oprávneniami (§ 95 ods. 2 CSP). Súd v spore samotnom nerozhoduje o jeho právach alebo povinnostiach občianskoprávnej povahy, ale o právach a povinnostiach žalobkyne a žalovaného, a preto je vylúčená možnosť aplikácie čl. 6 ods. 1 dohovoru. Postavenie sťažovateľa je porovnateľné s iným subjektom vystupujúcim na ochranu práv slabšej strany sporu podľa § 308 CSP (antidiskriminačné spory) a podľa § 317 CSP (odborová organizácia v individuálnom pracovnoprávnom spore). Účast' takejto právnickej osoby v spore je možná, avšak nemá postavenie intervenienta (keďže v jej prípade absentuje právny záujem na výsledku sporu), ale osobitného subjektu konania (I. ÚS 164/2019).

23. Otázka vznesená sťažovateľom, v ktorej porovnáva svoju situáciu s možným prípadom, keď by k nepripusteniu zastupovania advokátom došlo v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach je nesprávne formulovaná, pretože v takomto konaní by sťažovateľ musel vystupovať ako právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa len ako žalobca, teda ako strana sporu (§ 302 CSP).

24. Nie je možné uvažovať ani o porušení práva na právnu pomoc v napadnutom konaní, keďže toto právo v zásade patrí strane konania (žalovanému a žalobkyňi). Sťažovateľ stranou konania nie je, iba vystupuje na ochranu práv strany konania, čo je podstatný rozdiel. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia okresného súdu podľa ústavného súdu zrozumiteľným spôsobom poskytuje odpoveď na to, prečo sťažovateľova situácia neodôvodňuje priznanie práva na právnu pomoc v rámci sporového konania. Obmedzenie práva sťažovateľa je v súlade s úmyslom zákonodarcu, s ústavou, ako aj so samotným zmyslom a podstatou práva na právnu pomoc. Naopak, rozšírenie zákonného rámca oprávnení spôsobom naznačeným sťažovateľom by išlo proti účelu inštitútu osobitného subjektu podľa § 95 CSP.

25. Na tomto mieste je potrebné poukázať aj na komentár k Civilnému sporovému poriadku:

„Zákonodarca činnosť združení v civilnom procese upravil v zásade nanovo. Základnou myšlienkou činnosti združení podľa Civilného sporového poriadku je, že združenie poskytne najúčinnjšiu ochranu individuálnym záujmom spotrebiteľov ako ich zástupca. Vyriešia sa tak doterajšie problémy aplikačnej praxe, ako napr. otázka potreby súhlasu spotrebiteľa s účasťou združenia v konaní ako vedľajšieho účastníka, riešenie rozporu procesných úkonov združenia a spotrebiteľa a pod...

... Keďže predmetom činnosti združení je ochrana spotrebiteľa, a teda aj zastupovanie spotrebiteľa na základe plnomocenstva podľa § 25 ods. 2 OchrSpotr, mali by byť osoby konajúce v mene združenia dostatočne spôsobilé poskytnúť spotrebiteľovi plnohodnotné procesné zastúpenie. V prípade, ak združenie usúdi, že zastupovanie spotrebiteľa v konaní pred súdom nie je v jeho silách, prieči sa zásade hospodárnosti konania, aby si ako zástupca spotrebiteľa zvolilo ďalšieho zástupcu (napr. advokáta; § 89 ods. 1 druhá veta CSP), v takejto situácii by združenie malo spotrebiteľovi odporučiť, aby si ako zástupcu zvolil advokáta, prípadne mu s jeho výberom pomôcť. Tým sa zamedzí takej činnosti združení, ktorá v minulosti navodzovala dojem vstupu do konaní ako vedľajších účastníkov len na účely náhrady trov právneho zastúpenia združeniam bez skutočného záujmu poskytnúť spotrebiteľom pomoc v ich procesnom postavení...“ a na inom mieste

„... bolo by v prikróm rozpore s cieľom pribratia osobitného subjektu do konania, a to zabezpečením ochrany základných práv a slobôd strany v konaní... nie je prípustné ani zastúpenie osobitného subjektu zástupcom. Aj na tomto mieste sa odvolávame na argument teleologického výkladu normy § 95 CSP.“ (ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1021 až 1024 a 353.)

26. U právnických osôb zaoberajúcich sa problematikou ochrany slabšej strany v tejto právnej oblasti (tu pri ochrane spotrebiteľa) sa predpokladá väčšie množstvo naakumulovaných skúseností a vedomostí, ako má samotný jednotlivec (spotrebiteľ), čo im v konaní umožňuje vystupovať efektívnejšie na ochranu záujmov jednotlivca.

27. Za takéhoto stavu je výklad príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku v otázke neprípustnosti zastupovania tejto právnickej osoby advokátom ústavne konformný. Sťažovateľova úloha ako osobitného subjektu je pomáhať strane konania, ktorá je spotrebiteľom. Obmedzenie vyplývajúce z nemožnosti substitúcie (splnomocnenia ďalšieho zástupcu) v rámci súdneho konania musí zväžiť pri prijímaní splnomocnenia od spotrebiteľa a zmierniť ho môže inými formami podpory spotrebiteľa. Napadnuté rozhodnutie neznamena, že sťažovateľ služby advokáta (na riešenie právneho problému spotrebiteľa) nemôže využiť vôbec (ako tvrdí sťažovateľ). V civilnom procese sa ale nebude môcť nechať advokátom zastupovať pri vykonávaní svojich oprávnení ako osobitného subjektu. Advokát môže byť nápomocný osobitnému subjektu aj iným spôsobom (poskytovaním právneho poradenstva združeniu v súvislosti s riešenými prípadmi), prípadne môže v prípade súhlasu spotrebiteľa prevziať jeho zastupovanie po zvážení s tým spojených procesných následkov v civilnom sporovom konaní.

28. Ústavný súd nespozoroval v posudzovanej veci žiadnu takú skutočnosť, ktorá by vec robila podstatne odlišnou od veci rozhodnutej v konaní so sp. zn. II. ÚS 214/2017. Všetky podstatné okolnosti sú zhodné, preto ústavný súd nevidí dôvod na odklon od nosných záverov svojho skoršieho rozhodnutia, na ktoré v ďalšom odkazuje. Sťažovateľova argumentácia o excese a justičnom omyle nie je presvedčivá, ak správnosti úvahy ústavného súdu sám sťažovateľ následne prisvedčuje. Sťažovateľom odkazovaný rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-279/09 sa zaoberá právom na právnu pomoc z pohľadu naplnenia podmienok na pridelenie advokáta právnickej osobe bez finančných prostriedkov v konaní s povinným zastúpením, čo je odlišný prípad oproti tu posudzovanej veci.

29. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia postačuje na vyvodenie záveru, že nie je poznačené formalizmom ani nie je v rozpore so zmyslom a účelom zákona. V posudzovanej veci išlo o aplikáciu jednoduchých právnych noriem obsiahnutých v ustanoveniach Civilného sporového poriadku.

30. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu v zistenom skutkovom stave. Ústavný súd na záver poznamenáva, že dôvody napadnutého rozhodnutia okresného súdu sú zrozumiteľné, dostatočne logické a vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu. Vychádzajúc z uvedeného, je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým konaním a rozhodnutím okresného súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 ústavy (i zodpovedajúcich čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 listiny upravujúcich obsahovo zhodné práva) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. III. ÚS 139/08), ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

31. Keďže došlo k odmietnutiu ústavnej sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa (návrh na zrušenie napadnutého rozhodnutia a na vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, odklad vykonateľnosti), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, prípadne ju prijme na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu